

формування у реципієнтів деякого фрагмента світосприймання або картини миру. Використовуючи політичний дискурс можна зрозуміти, як в різних мовних колективах моделюються культурні цінності, як пропагується соціальний порядок, які елементи мовної картини миру залишаються за межами свідомих мовних стратегій говорючих і як формується концептуальна картина миру, властива кожному мовному колективу.

Література:

1. Van Dijk, Teun A. What is Political Discourse Analysis? https://en.wikipedia.org/wiki/Discourse#External_links
2. Feindt P.H., Oels A. Does Discourse matter? Discourse Analysis in Environmental Policy Making. //Journal of Experimental Policy and Planning. Vol.7, No.3, Sept. 2005
3. Серажим К.С. Сучасний український політичний дискурс: формування нового стилістичного канону (дисертаційне дослідження). URL: www.journlib.univ.kiev.ua. (д.з. 12.10.2021)

ГРУПОВА ФОРМА РОБОТИ У ХОДІ ЛЕКЦІЙНОГО ВИКЛАДУ МАТЕРІАЛУ ЯК СТИМУЛЮВАННЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ СТУДЕНТА

Ковальчук О. Є.

викладач-методист

Володимир-Волинського фахового коледжу

м. Володимир-Волинський, Волинська область, Україна

Докорінна зміна освітньої мети переорієнтовує процес навчання на особистість дитини – його гуманізацію, загальнорозвивальний характер. Формування висококваліфікованого фахівця передбачає організацію навчання в коледжі на засадах глибокої поваги до особистості вихованця, врахування особливостей індивідуального розвитку, ставлення до нього як до свідомого відповідального суб'єкта навчально-виховної взаємодії. Питання про групові форми навчальної діяльності в психолого-педагогічній літературі посідає важливе місце, тому вони відкривають для студентів можливості співпраці, пізнання професії.

Ще в двадцяті роки минулого сторіччя в освіті України використовувалися групові форми навчання: бригадно-лабораторний і проєктний методи, робота в парах змінного складу, виробничі та трудові

екскурсії, практики тощо, які, до речі, стали передовим словом у радянській і світовій педагогіці того часу, а в п'ятдесяти-сімдесяті роки двадцятого століття В. Сухомлинський, Ш. Амонашвілі, В. Шаталов, Є. Ільїн, Лисенкова С. створили розвивальне навчання. Подальшою розробкою форм групового навчання активно займалися педагоги Західної Європи та США.

Застосування інтерактивних та групових технологій у ході лекційного викладу матеріалу передбачає, насамперед, перетворення студента з об'єкта навчаючого впливу на суб'єкт активного творчого процесу, забезпечення сприятливих психологічних умов для співпраці викладача та студентів, стимулювання пізнавальної активності на занятті та після нього, спрямованість на реалізацію «САМО..» – самоосвіти, самооцінки, самоаналізу, саморозвитку, самовизначення, самодетермінації тощо»[1, с. 168-170].

За такого підходу неможливо не помітити, що традиційна лекція, у якій переважає репродуктивне сприйняття матеріалу слухачами, відзначається низкою суттєвих вад: зазвичай, вона має вигляд суто монологічного інформаційного потоку, розрахованого на неіснуючого «середньостатистичного» студента; обмін інформацією має переважно односторонній характер: одна сторона займає рецептивну позицію, а друга – викладає проблему, не будучи певною, чи фіксують слухачі справжню ієрархію причинно-наслідкових зв'язків, чи вихоплюють з неї тільки те, що знаходиться на поверхні; зведення навчальної активності аудиторії під час такої лекції до рівня копіювання монологу викладача за принципом "що встиг, те записав" провокує сприймання теоретичних знань відірвано від їх осмислення та засвоєння; зворотній зв'язок з аудиторією здійснюється, як правило, за допомогою мінімально можливих засобів: візуального спостереження за діями студентів, виразом їх очей та облич.

З метою запобігання цим вадам і створення під час лекції сприятливих умов для набуття студентами досвіду демократичної поведінки та комунікативної взаємодії доцільно застосовувати ряд спеціальних прийомів, які стимулюють творчість, ініціативу, самостійне та критичне мислення і базуються на принципі багатосторонньої взаємодії.

По-перше, активного діалогічного характеру лекції надає полемічний виклад, у ході якого викладач, розкриваючи шлях пошуку істини, супроводжує його запитаннями типу «З чого почати? Чому? На якій підставі? Звідки це випливає? Які аргументи свідчать на користь цього?» тощо. Студенти таким чином отримують досвід ведення полеміки.

По-друге, важливо підвищити статус студентських запитань щодо матеріалу лекції. Для цього: а) періодично, а не тільки в кінці лекції, виділяти на занятті кілька хвилин для формулювання студентами своїх запитань; б) позитивною реакцією переконати студентів, що їхні

запитання не здаються викладачеві недоцільними; в) запропонувати кожному студенту сформулювати по одному запитанню і довільно вибрати декілька з них, щоб запобігти упередженому ставленню аудиторії до тих, хто ставить запитання; г) заохочувати самих студентів до відповіді на запитання своїх товаришів тощо.

Варто також практикувати такі прийоми, які допомагали б студентам вести запис лекції. Наприклад, важливо усно, чи записами на дошці, чи за допомогою технічних засобів навчання підкреслювати особливу важливість суттєвих моментів лекції. Наявність для відкритого доступу у бібліотеці чи кабінеті лекційного файлу, до якого входять структурно-смысловая схема лекції, копії роздаткового матеріалу, діаграми, схеми, список рекомендованої літератури, питання для обговорення та самостійного вивчення і т.п., з одного боку, створить для студентів сприятливу орієнтовну основу для осмисленого сприйняття викладу замість механічного конспектування, а з другого боку – дасть більше простору для самостійної роботи.

Лекція – це така форма навчання, за якою педагог, викладаючи навчальний матеріал, допомагає студентам сформулювати проблеми; опанувати логіку пізнання; зробити власні відкриття. Під час лекційного викладу матеріалу зовсім не виключено організацію роботи малих груп. Наприклад, це можливо за умови сформульованого певного завдання групам ще перед лекційним викладом. Залежно від місця лекції в системі навчання та специфіки задач, що вирішуються під час її проведення, в педагогічній практиці використовуються різні види лекцій:

Інструктивна лекція. Метою лекції такого виду є ознайомлення студентів з технологією їх подальшої навчальної діяльності, з особливостями виконання окремих дій та способів роботи.

Лекція-діалог. Така лекція проводиться на основі сократівського методу за допомогою прямого діалогу викладача з студентами. Лекція-діалог, на якій присутнє слово слухача, дозволяє уникнути пасивного сприйняття навчальної інформації. Дискусія може вирішуватись як консенсусом (прийняттям узгодженого рішення), так і збереженням існуючих розбіжностей між її учасниками [2, с. 48].

Лекція теоретичного конструювання. Лекції такого виду дають можливість навчити систематизувати та узагальнювати свої освітні результати на теоретичній основі. За теоретичну основу на лекції обираються концепція, принципи, правила, закони, теорії, картина світу. На лекції студенти знайомляться зі структурою та ієрархією встановленого теоретичного елемента, з методами його конструювання.

Крім вище перерахованих видів лекцій, у педагогічній практиці зустрічаються й інші:

– лекція із введення культурно-історичних аналогів; методологічна лекція, яка розкриває характер, структуру та методи наукового пізнання,

наприклад: факти → гіпотеза → модель → висновки → експеримент → практичне застосування;

- історичні лекції, які підводять студентів до осмислення та «перевідкриття» основних етапів історії;

- загальнопредметні лекції, що будуються на розкритті зв'язків фундаментальних освітніх об'єктів з фаховими дисциплінами;

- узагальнюючі лекції, які демонструють студентам результати систематизації їхніх власних знань, досягнень, проблем;

- бінарна лекція – це різновид проведення лекції у формі діалогу двох викладачів (як правило представників загальноосвітніх та фахових дисциплін);

- лекція із задалегідь запланованими помилками, яка розрахована на стимулювання студентів до постійного контролю інформації, що надається (пошук помилки: змістовної, методологічної, методичної, орфографічної). Наприкінці кожної такої лекції проводиться аналіз допущених помилок;

Освітній ефект лекцій досягається завдяки чітко сформульованим на них завданням або проблемам, які організовують діяльність студентів під час проведення лекції. Розглянемо можливі види завдань студентам протягом проведення лекції.

1. Відповісти на 2-3 задалегідь записаних на дошці запитання. План лекції також може бути записаний у вигляді запитань. Наприкінці заняття студенти зачитують свої відповіді, порівнюючи їх.
2. Виявити риси схожості та відмінності між явищами, поняттями, законами, що розглядалися на лекції. Самостійно скласти план лекції (простий або складний). Наприкінці заняття студентські плани зачитуються та порівнюються.
3. Відтворити на аркушах основний зміст лекції (схематично у вигляді таблиць або символічного малюнка).
4. Придумати та поставити свої питання за змістом лекції.
5. Зробити власні висновки за матеріалами лекції, відобразити власний погляд на проблему у вигляді написання міні-твору.

Очевидним є те, що кожен викладач має право обирати такі форми роботи, які відповідають меті навчальної дисципліни. Однак при застосуванні групових форм навчальної діяльності студенти вчать бути демократичними, спілкуватися з іншими людьми, критично мислити, приймати обґрунтовані рішення, тому що вчать розуміти суть речей, осмислювати ідеї і концепції, шукати потрібну інформацію.

Останнім часом впровадження в практику роботи навчальних закладів групових форм організації навчання набуває все більшої популярності.

Інтерактивні форми навчання та міждисциплінарна інтеграція – це важливі питання, які не втрачають своєї актуальності на сучасному етапі підготовки студентської молоді до обраної професії і є особливо

важливими у здійсненні навчально-виховного процесу у вищих навчальних закладах. Вони посилюють інтерес до навчання, розвивають творче, продуктивне мислення, вчать культурі спілкування, поліпшують міжособистісні взаємини, але, водночас, під час використання активних форм і методів навчання підвищуються вимоги до викладача, який сьогодні повинен виступати в ролі організатора пізнавальної діяльності студентів, а не переповідача інформації.

Література:

1. Комар О. Застосування інтерактивних технологій – один із напрямків удосконалення навчального процесу / О. Комар // Школа. – 2006. – № 6. – С. 64-67.
2. Пометун О. Інтерактивні технології навчання: Теорія, досвід: метод. посіб. авт.– уклад.: /О. Пометун, Л. Пироженко. – К.: А.П.Н.; 2002. – 136 с.

НАЦІОНАЛЬНО-СПЕЦИФІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ КОНЦЕПТУ ГРОШІ/MONEY В УКРАЇНСЬКІЙ ТА АНГЛІЙСЬКИХ ЛІНГВОКУЛЬТУРАХ НА ПРИКЛАДІ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ ТА ПАРЕМІЙ

Кочмар Д. А.

*кандидат педагогічних наук, доцент,
завідувач кафедри іноземних мов*

*Міжнародного економіко-гуманітарного університету
імені академіка Степана Демянчука
м. Рівне, Україна*

Актуальність теми зумовлена інтересом мовознавців до дослідження концептів та способів їх мовної репрезентації. Мовна картина світу, історично склалася в повсякденній свідомості певного мовного колективу і відображена у мові як сукупність уявлень про світ, певний спосіб концептуалізації дійсності. Картини світу різних мов в деякій мірі універсальні, але їм притаманні й індивідуальні відмінності [1, с. 42].

Для дослідження мовної картини світу певної нації важливим є дослідження фразеологізмів та паремій, оскільки вони найкраще відображають традиції, звичаї, стереотипи, які закріпились у свідомості народу впродовж історичного розвитку. У фразеологізмах, прислів'ях та приказках висловлюється ставлення народу до тих чи інших явищ та